

Τράπεζα θεμάτων Ιστορία Β' Λυκείου

GI_V_IST_0_14748

ΟΜΑΔΑ Α**ΘΕΜΑ 1****1.α.**

(1) Να συμπληρώσετε τα κενά του αποσπάσματος, βάζοντας στην κατάλληλη θέση μία από τις ακόλουθες λέξεις /φράσεις (τρεις περισσεύουν): Μοντεσκιέ, Ανθρωπισμός, κοινωνικό συμβόλαιο, Αιμίλιος, Ντιντερό, γενική βούληση, φυσική διδασκαλία, Διαφωτισμός

Στο χώρο των πολιτικών ιδεών οι διαφωτιστές ήταν θεωρητικά επηρεασμένοι από τον Τζον Λοκ, έναν από τους σπουδαιότερους προδρόμους του Διαφωτισμού. Ο Λοκ διατύπωσε την αρχή του _____, ότι δηλαδή οι κυβερνήσεις συγκροτούνται βάσει συμφωνίας με τον λαό. Σημαντικός εκπρόσωπος των πολιτικών ιδεών του Διαφωτισμού ήταν ο Γάλλος _____ που διατύπωσε τη θεωρία της διάκρισης των εξουσιών. Ο Ζ.Ζ. Ρουσσό υπερασπίζεται την ελευθερία του ανθρώπου και δέχεται ως κυρίαρχη μόνο τη _____, στην οποία οφείλει να υποτάσσεται η εκάστοτε κυβέρνηση. Ο ίδιος καθόρισε τις αρχές μιας παιδαγωγικής μεθόδου στο έργο του _____ και καθόρισε τις αρχές μιας παιδαγωγικής μεθόδου που βασίζεται στη _____.

(μονάδες 5)

Απάντηση: Κοινωνικού συμβολαίου, Μοντεσκιέ, γενική βούληση, Αιμίλιος, φυσική διδασκαλία

(2) Να αντιστοιχίσετε τα δεδομένα της στήλης Α με εκείνα της στήλης Β. Δύο στοιχεία της στήλης Β περισσεύουν.

A	B
1. Λογοθέτης του Γενικού	α. Αυλάρχης στο Φραγκικό κράτος
2. Τελετή περιβολής	β. Εγίρα
3. Κάρολος Μαρτέλος	γ. Φεουδαρχία
4. Φερδινάνδος Μαγγελάνος	δ. Ευθύνη των οικονομικών
5. Μωάμεθ	ε. Ζ' Οικουμενική Σύνοδος
	στ. Πρώτος περίπλους της Γης
	ζ. Στέψη στη Ρώμη

(μονάδες 5)

Απάντηση: 1-δ, 2-γ, 3-α, 4-στ, 5-β

1.β. Να αποδώσετε το περιεχόμενο των ιστορικών όρων: θέματα, γενίτσαροι.
(μονάδες 8+7=15)

Θέματα: Τα θέματα αρχικά ήταν στρατιωτικές μονάδες, μετακινούμενες ανά την επικράτεια. Όταν οι μονάδες αυτές απέκτησαν μόνιμη εγκατάσταση, θέματα ονομάστηκαν οι περιοχές εγκατάστασής τους, οι οποίες εξελίχθηκαν σε διοικητικές περιφέρειες. Την ανώτατη στρατιωτική και πολιτική εξουσία του θέματος ασκούσε ο στρατηγός. Τα πρώτα θέματα οργανώθηκαν στη Μ. Ασία γύρω στα μέσα του 7ου αιώνα. Αργότερα ο θεσμός αυτός, που επρόκειτο να αποτελέσει τη βάση της οργάνωσης του Μεσοβυζαντινού Κράτους, επεκτάθηκε και στη Βαλκανική Χερσόνησο. *(η απάντηση βρίσκεται στη σελ. 15 του σχολικού βιβλίου)*

γενίτσαροι: Επίλεκτο σώμα του οθωμανικού στρατού αποτελούμενο από εθελοντές μισθοφόρους ή στρατιώτες που είχαν στρατολογηθεί με τη βία από τους υποτελείς χριστιανικούς πληθυσμούς. Οι γενίτσαροι ανήκαν στην προσωπική υπηρεσία του σουλτάνου, και αποτέλεσαν ανεξάντλητη πηγή διοικητικών υπαλλήλων και στρατιωτών. *(Η απάντηση βρίσκεται στη σελίδα 86 του σχολικού βιβλίου)*

ΘΕΜΑ 2

2.α Πότε έγινε η άλωση της Κωνσταντινούπολης από τους Σταυροφόρους και ποια ήταν η στάση τους, όταν εισέβαλαν στην Πόλη
(μονάδες 12)

Τον Ιανουάριο του 1203 οι σταυροφόροι αποδέχθηκαν την πρόταση του έκπτωτου βυζαντινού αυτοκράτορα Ισαακίου Β' Αγγέλου για την αποκατάστασή του στον θρόνο. Η απόφαση της επίθεσης κατά της Κωνσταντινούπολης φαίνεται ότι οριστικοποιήθηκε στην Κέρκυρα, ενδιάμεσο σταθμό της εκστρατείας. Οι σταυροφόροι έφθασαν μπροστά στα τείχη της Βασιλεύουσας τον Ιούνιο του 1203.

Γενική ήταν η εντύπωση ότι η παραμονή τους στην Κωνσταντινούπολη θα ήταν προσωρινή και ότι μετά την αποκατάσταση του Ισαακίου Β' Αγγέλου θα αναχωρούσαν με προορισμό τους Αγίους Τόπους. Οι Λατίνοι κατέλαβαν την Κωνσταντινούπολη στις 17 Ιουλίου του 1203 και αποκατέστησαν τον Ισαάκιο. Παρέμειναν όμως εκεί για να διαχειμάσουν. Η αντιπαράθεση με τον πληθυσμό της πρωτεύουσας οξύνθηκε εξαιτίας της αλαζονικής συμπεριφοράς των Λατίνων, οι οποίοι επέβαλαν και βαρύτατη φορολογία.

Την έκρυθμη κατάσταση εκμεταλλεύτηκε ο Αλέξιος Ε' Δούκας Μούρτζουφλος για να καταλάβει πραξικοπηματικά το θρόνο.

Στα τέλη Μαρτίου του 1204 οι σταυροφόροι συνυπέγραψαν τη συμφωνία διανομής της Βυζαντινής Αυτοκρατορίας (Διανομή της Ρωμανίας). Η άλωση πραγματοποιήθηκε στις 13 Απριλίου 1204. Ο Αυτοκράτορας Αλέξιος Ε' είχε τραπεί προηγουμένως σε φυγή εγκαταλείποντας την Κωνσταντινούπολη στις άγριες διαθέσεις των σταυροφόρων.

Κύριοι της Βασιλεύουσας οι τελευταίοι, επέβαλαν τώρα το δίκαιο του κατακτητή. Οι σφαγές και οι λεηλασίες ξεπέρασαν κάθε προηγούμενο. Πολύτιμα έργα τέχνης διοχετεύτηκαν στη Δύση, για να κοσμήσουν τους καθεδρικούς ναούς και τους πύργους των ευγενών.

Με την άλωση της Κωνσταντινούπολης από τους Σταυροφόρους αρχίζει η μακρά περίοδος της Φραγκοκρατίας στον ελλαδικό χώρο, η οποία διαρκεί σε ορισμένες περιοχές μέχρι τον 17ο αιώνα.

(Η απάντηση βρίσκεται στις σελίδες 70-71 του σχολικού βιβλίου)

2.β Πώς οι Πορτογάλοι εκμεταλλεύθηκαν, μετά τη συνθήκη της Τορντεζίλας (1494), τις περιοχές που ανακάλυψαν;

(μονάδες 13)

Το 1494 οι Ισπανοί και οι Πορτογάλοι με τη Συνθήκη της Τορντελίζα μοιράστηκαν μεταξύ τους τις περιοχές που ανακάλυψαν στον Νέο Κόσμο και επιδόθηκαν στην εκμετάλλευσή τους. Οι πρώτες χώρες που ανακαλύφθηκαν μετατράπηκαν σύντομα σε αποικίες των Ευρωπαίων. Η κατάληψη των νέων χωρών συνοδεύτηκε από σφαγές των τοπικών πληθυσμών, λεηλασίες και καταστροφές.

Οι Πορτογάλοι, χρησιμοποιώντας τον στόλο και το πυροβολικό τους, ίδρυσαν μια σειρά οχυρωμένων εμπορικών σταθμών από τις ακτές της Αφρικής και τον Περσικό Κόλπο μέχρι την Ιαπωνία, για να επιβάλουν το εμπόριο τους στον Ινδικό. Έτσι δημιουργήθηκε μια εκτεταμένη αλλά εύθραυστη αποικιακή αυτοκρατορία που εφοδίαζε την Ευρώπη με μπαχαρικά και πολύτιμα μέταλλα. Οι Πορτογάλοι έστρεψαν, επίσης, το ενδιαφέρον τους και προς τη Βραζιλία, όπου ανέπτυξαν φυτείες τσαγιού, κακάου και ζάχαρης. Τέλος, για να αντιμετωπίσουν την έλλειψη εργατικών χεριών για τις μεγάλες φυτείες εγκαινίασαν το εμπόριο μαύρων από την Αφρική.

(Η απάντηση βρίσκεται στις σελίδες 125-126 του σχολικού βιβλίου)

Επιμέλεια: Χαιρέτη Αγγελική